Коледно размишление от мъдростта на живота (Vitaesophia)

Рудолф Щайнер

GA 101

13 декември 1907 г., Берлин

Коледа

Съзерцание от мъдростта на живота (Витаесофия)

Антропософията, когато бъде правилно разбрана, ще ни насочва все повече и повече обратно към онзи непосредствен живот, от който материалистичният начин на мислене, съвсем парадоксално, ни отчуждава.

Казвали сме това често, тук и на други места, по много различни поводи и винаги, за да характеризираме мисията на нашето антропософско движение. Горното твърдение ще направи странно впечатление на много от нашите съвременници, защото те са на мнение, че истинският живот, или това, което те наричат живот, трябва да се търси другаде, освен в това, което антропософията може да даде; и те също така са на мнение, че антропософията е най-малко квалифицирана да им покаже как да водят практическо ежедневно съществуване. Това не е така. Антропософията ще ни помогне по всички начини, големи и малки! Нейното учение, когато бъде напълно усвоено, ще даде възможност на онези, които са ангажирани с обществени или други дела, да решават проблемите на деня по начина, по който те трябва да бъдат решени, ако човечеството иска да води пълноценен живот. Многото разстройства и нездравословни състояния на нашата епоха, към които сега се подхожда, от една или друга гледна точка, по повече или по-малко аматьорски начин, биха могли, ако нашите съвременници се проникнат в антропософските истини, да бъдат успешно решени. Исках само да засегна този въпрос, той няма да бъде фокусът на нашето размишление днес.

Днес ще ви моля да заемете мислите си по-скоро с емоционалния аспект на антропософията. Ще се забележи как за едно по-дълбоко, проникнато от чувства разбиране на живота, време като настоящето трябва да изглежда абсурдно, безинтересно, делово и теоретично. Когато наближат Коледа, Великден или Петдесетница, можем да видим как се спазват определени външни форми и външни церемонии. Но много малко е останало от това, което нашите предци са чувствали живо в самите си души - онзи дълбок поток от чувства, проникващ в душата, който е бил свойствен на нашите предци по отношение на връзката на човечеството с целия космос и неговите божествени основи. Това чувство е било особено живо по време на такива празници. Тогава то е било нещо осезаемо за душата, защото тогава е получавала впечатления, различни от тези, придобити през останалата част от годината.

Днес не се формира истинска представа за това, което е изпълвало душите на нашите предци, когато дните са ставали по-къси, краят на годината е наближавал и е трябвало да се празнува рожденият ден на Христос Исус; или когато, на празника на възкресението на Христос Исус, снегът бавно се е топил и това, което земята е скрила, отново се е появявало на повърхността. Наистина би изглеждало, че животът ни е бил конкретен. В действителност чувствата на нашите съвременници

са станали абстрактни, делови и празни. Хората минават по улиците и едва ли чувстват нещо повече за Коледа, отколкото че е време за даване и получаване на подаръци. Ако имат някакво друго чувство, има малка връзка между него и онова дълбоко чувство, което е обзело нашите предци по това време на годината. Човечеството е загубило истинската си връзка с живота. Да покаже как да възстановим тази връзка е един аспект от мисията на антропософската духовна наука.

Този, който схваща само с ума си и разбира това, което обикновено се нарича антропософско схващане за света, е разбрал само най-малката част от антропософията. Тя е разбрана само от онзи, който осъзнава, че цялостните човешки чувства и емоции трябва да бъдат променени, когато антропософията се заживее в сърцето и душата. Това, което е било абстрактно за известно време и дори забравено в своето значение – истинският смисъл на нашите празници – отново ще проникне в душите ни, когато отново се осъзнае интимната връзка на целия заобикалящ свят с човека, както може да се случи чрез духовно възприятие. По-дълбокият смисъл на коледния празник често е ангажирал вниманието ни в този момент. Днес ще го разгледаме от друг аспект. Това може да се направи само ако отначало си изясним напълно какво впечатление правят антропософските мисли и идеи върху нашите чувства, как те всъщност имат силата да направят от човека нещо съвсем различно от това, което е в момента, нещо, чрез което той отново ще разбере какво е да имаш непосредствено преживяване на пулсацията на духовния живот на природата - всъщност да усетиш топлината, която е преминала през творението, оживявайки всяко същество. Когато човек днес погледне звездното небе с помощта на неясната наука астрономия, той го вижда населено с неясни материални светове. Но тези небесни тела отново ще му се явят като тела на души и духове; пространството отново ще му се яви пронизано от дух и душа. Той ще изпита целия космос като изпълнен с топлина и ще има чувството, което изпитва, когато се облегне на гърдите на приятел; макар че, разбира се, изживяването на духа на космоса е много по-величествено и възвишено.

Знаем, че трябва да търсим само в човека такава душа, каквато познаваме в човека – индивидуална душа, която, така да се каже, живее в едно тяло. Душата на другите същества, които ни заобикалят, трябва да търсим по друг начин и в различна форма. Животните, които живеят сред нас, също имат души, но ще ги търсим напразно тук, на физическия план. Животинското его, което наричаме „групово его“, се намира на астралния план; и цяла група от сродни животни, например групата на лъвовете, групата на тигрите, групата на котките, всички отделни групи от сродни форми, имат всяка от тях обща душа, общо его. Разделянето по пространство тук, на земята, няма значение; всеки лъв принадлежи на едно и също лъвско его, независимо дали един лъв е тук в зоопарк, а друг в Африка. Духовният учен може да намери животинското его на астралния план; и там тези групови егота са индивидуални личности, точно

както вашата личност тук, на физическия план, е индивидуална. Както вашите десет пръста принадлежат на вашата индивидуална личност, така и всеки лъв принадлежи на груповото его на лъвовете. Ако можехме да се запознаем с отделните групови егота на астралния план, щяхме да открием, че мъдростта е най-забележимата им характеристика, въпреки че за нас тук, на земята, отделните животни може да не изглеждат много мъдри. Никой не бива да съди характеристиките на груповото его, на животинската индивидуалност на астралния план, въз основа на характеристиките на отделните животни тук, на земята. Точно както вашите десет пръста показват характеристиките на индивидуалното его, толкова малко отделното животно показва характеристиките на груповото его.
Тези групови егота действат много мъдро и са по-мъдри, отколкото си представяте; защото това, което знаете тук като постижения на животните, се осъществява от тези групови егота. Те живеят в атмосферата, обграждаща нашата земя, те могат да бъдат намерени около нас. Ако проследите полета на птиците, докато мигрират с наближаването на есента от североизток на югозапад, а с наближаването на пролетта се връщат отново от югозапад на североизток, може да се запитате: кой ръководи полета им толкова мъдро? В търсене на индивидуалните ръководители и управници, като ученик на духовната наука, ще стигнете до груповите егота на различните родове или видове. Астралното его, което е също толкова его на астралния план, колкото е човешкото его тук, живее във всяка животинска общност. Груповите души или личности, или астралните егота, които имат своите индивидуални членове тук на физическия план, са много по-мъдри от егото на човечеството на физическия план; всичко, което е толкова мъдро организирано в животинския свят, е проявената мъдрост на груповите егота на животните. Вървим по различен начин през света, ако знаем, че с всяка крачка напред преминаваме през същества, чиито дела можем да видим.
Нека сега разгледаме растителното царство: еготата на този растителен свят се намират в един още по-висш свят от този, в който живеят груповите егота на животните. Еготата на растенията (всъщност те са много малко) се намират в духовния свят или Девачан; всяко едно от растителните егота обхваща много, много много от отделните растения, които се срещат тук на Земята в такова голямо разнообразие. Ако бихме потърсили мястото, където тези растителни егота се намират в пространството, бихме стигнали до центъра на Земята. Всички растителни егота са обединени в центъра на Земята.
Би било отражение на един доста примитивен умствен живот, ако, когато разглеждате духа на егото, се запитате: Има ли достатъчно място за всички тези различни егота? В духа всичко се прониква. Който не разбира това, стига до гледната точка, изразена току-що в книга, която е особено препоръчителна на теософите. Тази книга със сигурност говори за духовни светове, но говори за тях, използвайки аргументи като: Ако в течение на хиляда години бяха живели тридесет

милиарда души, чиито души сега са в атмосферната среда на Земята, тогава щеше да има толкова голям брой души, че едва ли щеше да има място за всички тях в периферията на Земята. - Тази книга е добронамерена, но е изключително тривиална. („Неизвестни сили“ от К. Фламарион.)

Трябва да търсим растителните егота в центъра на Земята, защото самата Земя като планета е цялостен организъм. В същото отношение, в което космите на главата ви са към вашия организъм, така са и растенията към организма на нашата Земя. Тези растения не са самостоятелни същества, а са членове на земния организъм. Чувствата на удоволствие и болка при растенията са удоволствието и болката на земния организъм; трябва само да си припомним какво ви беше казано преди няколко седмици за удоволствието и болката в растителното царство. Който е способен да наблюдава тези неща, знае, че ако нараните растение в частта над земята, нараняването не е свързано с чувство на болка в нашия земен организъм. Напротив, то дава приятно усещане на земята, по същия начин, по който кравата, която суче телето си, получава и дава приятно усещане. Така зеленината на растението, която извира от земята, макар и неподвижна, може да се сравни с млякото на животинския организъм. И когато през есента жътварят реже зърното с косата си, това е повече от абстрактно явление за този, който разбира как да превърне антропософските идеи в чувства на душата. Жътвата предизвиква полъх на радост, който облива цялото поле, а косенето на тревата изпълва полето с приятни усещания.

Така се учим да чувстваме заедно със земния организъм, както чувстваме в прегръдката на приятел. Чувстваме болка със земята, когато разбираме, че веднага щом изтръгнем растенията с корените им, земята чувства болка. Не бива да се възразява тук, че при определени условия може да е по-добре да се пресади цяло растение с корените, отколкото да се берат цветовете му. Такова възражение не е уместно тук. Ако човек започне да сивее и за да изглежда по-млад, изскубва първите сиви косъмчета, по-малко ли боли това действие?

Така се учим да чувстваме природата около нас; все повече се учим да преживяваме природата като пронизана от душа и дух. Когато влезем в кариера и наблюдаваме как мъжете чупят камъни, този акт остава с нас като нещо конкретно, а не абстрактно, ако задълбочим антропософските си идеи по темата в чувствата на душата. Тогава ние не виждаме само камъните, които летят от скалите - дори ако една скала бъде взривена, тя не би ни се сторила абстрактна. Напротив, ние се учим да усещаме какво природата, пронизана от душа и дух, чувства извън нас. Ако имаме чаша вода пред себе си и хвърлим в нея малко сол или бучка захар и наблюдаваме как солта или захарта се разтварят, това поражда усещането, че в нея има душа. Ако знаехме каква душа се съдържа в нея, не бива да привеждаме обикновени аналогии. Би било много лесно да повярваме, че когато човекът от кариерата чупи камъка, действието му кара природата да чувства болка, но в

действителност е точно обратното. Това, което се нарича разделяне на фрагменти в минералното царство, дава на природата най-голяма радост, вътрешно усещане за благополучие. Съществува и вътрешно усещане за благополучие, когато разтворим парче захар или сол във вода. Чувства на удоволствие преминават през водата по време на разтварянето на минералните тела. То е различно при различните обстоятелства.

Можем да си спомним първобитната епоха на Земята – времето, когато нашата Земя е била огнено-течно тяло с разтворени в него минерали и метали. Не е било възможно нашата Земя да остане в такова състояние, тя е трябвало да се превърне в мястото, на което живеем, в твърдото тяло, по което можем да ходим. Металите и минералите е трябвало да се втвърдят от течния елемент; е било необходимо те да се втвърдят, да се съберат. Всичко, което е било разтворено в течния елемент, е трябвало да се сгъсти и да кристализира. Подобен процес е този, който може да се наблюдава със сол, разтворена в чаша вода: оставете водата да се изпари и ще можете да видите солните кристали като твърди частици. Ако проследите чувствата, които се предизвикват от подобни събития, ще видите, че болката може да се усети дори в привидно плътното минерално царство. Всичко, което ни се струва като разрушаване и разбиване на фрагменти, дава на Земята чувство на удоволствие; докато консолидирането, компресията, кристализацията дават чувство на болка. Минералите и скалите на планетата, на която живеем, са се образували при условия на болка. И това, горе-долу, е било така по време на втвърдяването на земната кора.

Ако погледнем към бъдещото развитие на нашата Земя, трябва да си представим, че това, което е твърдо и солидно, ще става все по-гъвкаво и течно, докато накрая Земята се превърне в това, което се нарича „астрална Земя“. По този начин земната материя ще е ставала все по-рядка и по-рядка; така че ние, в първата половина на нашата земна еволюция, трябва да разглеждаме елементите на минералното царство като това, което под влиянието на болката и страданието е образувало твърдата сцена за нашето съществуване. Към края на земната еволюция ще има по-спокойни чувства, цялата Земя ще бъде изпълнена с чувства на радост; тя ще се превърне в небесна планета, която в Космоса ще бъде астрална.

Когато посветените говорят за тези неща, в думите им се крият дълбоки мистерии. Те се изразяват по такъв начин, че думите им имат няколко нива на значение, защото съдържат толкова много. Свети Павел, който е бил посветен, е говорил с думи, които винаги са имали няколко скрити значения. Колкото повече напредваме в разбирането на космоса, на духовните светове, толкова по-добре ще разбираме тези изрази на Свети Павел и тяхното скрито значение. Свети Павел е знаел, че земята страда, докато се втвърдява, и че копнее за освобождаването си в духовно, небесно състояние: „Защото знаем, че цялото творение стене и се мъчи заедно, очаквайки осиновението.“ (Римляни 8:22) С тези думи посветеният Павел е имал

предвид болката, съпътстваща образуването на твърдите минерали, върху които стоим и се движим.
Докато разглеждаме Антропософията само като система от мисли, ние не я разбираме правилно. Характерният белег на Антропософията е, че идеите трябва да се превърнат в чувства и ние ставаме различни същества, когато на всяка стъпка чувстваме и осъзнаваме всичко, което виждаме около нас. Тези, които наистина са разбирали езотеричното учение на християнството, също са били на това мнение. Можете да проследите християнските писатели чак до осемнадесети век и да откриете много, които са симпатизирали на цялото удоволствие и цялата болка на живата природа. В своите писания те използват думи, които за човечеството днес са само празни звуци или най-много алегории или картини, докато за тези, които ги разбират, те са истини: „Не само ще мислите за природата, но и ще я възприемате, вкусвате и усещате!“ Те са имали предвид, че когато жътварят жътварят зърното, ние трябва да вкусим чувството, което преминава през полето по време на това действие. Когато видим човека в кариерата да чупи камъка, ние трябва да се наслаждаваме заедно с природата на нейното усещане за благополучие. Когато забележим отлагане на пръст там, където река се влива в морето, трябва едновременно с това да се научим да усещаме болката, която съпътства отлагането на пръст.
Така можем да започнем да преживяваме природата, напълно пропита от душа. Тогава нашите души ще придобият силата да израснат извън своето ограничение. Чувствата се вливат в света, в който живеем, и ние ставаме едно цяло с цялата природа. Когато станем едно с нея, парче по парче, ние също ще усетим духовността и душевната природа на великите годишни събития. През пролетта, когато дните постепенно стават все по-дълги и повече светлина пада върху земята; когато от нейната утроба поникват растенията, чиито семена са били в земята, и когато всичко отново се облича в зелено, тогава усещаме, че не само това, което виждаме – като блестящата зеленина – излиза, но усещаме и че се случва нещо подобно на душевна дейност.
Когато зимата наближи, дните стават по-къси, по-малко светлина пада върху нашата земя, растенията се оттеглят в зимния си сън и зеленината се променя, ние също изпитваме подобно чувство на това, което имаме през нощта, когато заспиваме. От друга страна, пробуждането на външната природа през пролетта извлича от нас съответното чувство, защото тези събития не са алегория, а реалност. Ние усещаме промените в природата, а също и промените в душата и духа на природата. През втората половина на лятото усещаме как всичко сякаш упада, как душата на нашата земя се приближава към сън. - Тогава вечер, когато самите ние се чувстваме сънливи, имаме пред себе си реален пример за жизнения процес, който често сме описвали. Постепенно астралното тяло с егото се отдръпва от физическото и етерното тяло, освобождава се и се носи сякаш в своя собствен, свой собствен

първоначален свят. Ако човек можеше да прави днес, в сегашното състояние на еволюцията на човечеството, това, което ще може да прави в бъдеще, духовно съзнание би се разпалило, когато астралното тяло се издигне от етерното и физическото тяло; духовни сили и духовен свят биха обграждали тялото; човекът просто би напуснал физическото си тяло, за да може да влезе в друга форма на съществуване. Всъщност той прави това и днес, но не знае нищо за това в сегашния си етап на развитие.

Същото се случва и с нашата Земя. Астралното тяло на нашата Земя се променя през годината. (Промените не са еднакви в двете противоположни полукълба, но това не ни засяга днес). Астралното тяло на нашата Земя е заето с външното естествено съществуване на нашата Земя през времето, в което растенията и животът обикновено изникват от земята. Когато растенията растат, астралното тяло се грижи за всичко, което расте и процъфтява на земята. През есента, когато земята е обзета от един вид сънливост, това астрално тяло се връща към своята духовна дейност.

Тези, които са способни наистина да усетят този земен процес, знаят, че по време на най-силния растеж на слънцето – от пролетта до есента – във всичко, което расте и се увеличава навън, те трябва да видят външното откровение на духа на земята. Но когато настъпи есента, те са в пряк контакт с освободеното астрално тяло на земята; когато дните са най-къси, тоест когато външният физически живот се доближава най-много до сън, тогава духовният живот се пробужда. Какво е този „духовен живот“ на земята? Кой е „духът на земята“?

Този „дух на земята“ се описа като такъв, когато изрече следните думи: „Който яде Моя хляб, Ме тъпче с нозе“; и когато посочи това, което земята ражда като истинска храна за човека и каза: „Това е Моето тяло!“ и отново, когато говори за това, което тече като сок на живота и каза: „Това е Моята кръв!“ В тези думи Той описа самата земя като Свой организъм.

Това е било съвсем различно в предхристиянските времена – различно от това, което е в християнската епоха в определен момент от земната еволюция. През кратките дни, когато са се спазвали свещените мистерии на древните, посветените са се обръщали с цялата си душа към слънцето; в полунощ на деня, който познаваме като Коледа, онези, които са били посветени в свещените мистерии, са били толкова напреднали, че са могли да видят слънцето в полунощ. След това са били повишени в ясновидци. Днес не можем да видим слънцето в полунощ, защото тогава то е от другата страна на земята; но физическата земя не представлява пречка за ясновидеца, той може да види слънцето. Той го вижда в неговата духовна същност. Когато ясновидците са видели слънцето в полунощ в светите мистерии, те са видели суверенния владетел на слънцето – Христос. Видели са Го онези, които са могли да влязат в контакт с Него, но по това време все още на слънце.

Изтичането на кръв от раните Му на Голгота беше събитие, изпълнено със смисъл за цялата земна еволюция. Никой не разбира това събитие, ако няма способността да разбира, че християнството е изградено върху мистичен факт. Ако някой с ясновидско зрение можеше да наблюдава развитието на Земята от далечна планета в продължение на хиляди години, той щеше да види не само физическото тяло, но и астралното тяло на нашата Земя. Това астрално тяло на Земята щеше да излъчва определени светлини, определени цветове и определени форми през тези хиляди години. В един момент това се промени. Появиха се други форми, заблестяха други светлини и цветове - и този момент беше, когато кръвта потече от раните на нашия Спасител на Голгота. Това беше не само човешко, но и космическо събитие. Чрез него Христовият Аз, който до този момент можеше да бъде открит само в слънцето, премина на Земята. Той се свърза със Земята и в духа на Земята откриваме Христовия Аз, слънчевия Аз. Посветеният отсега нататък е способен да види в самия Христос слънчевия дух, който преди, по време на Коледа, можеше да се види само в полунощ на слънцето в светите места на древните.
Християнското съзнание, не само съзнанието на обикновения християнин, но и съзнанието на християнския посветен, се крие в живото чувство за единение с духа на Христос.
Това се случва всяка година, когато дните стават по-къси и физическата земя започва да заспива. Тогава е възможно да влезем в пряка връзка с духа на земята. Следователно, поставянето на раждането на нашия Спасител във времето на най-късите дни и най-дългите нощи не е резултат от произволно решение, а резултат от посвещение. Свързано със скъсяването на дните и удължаването на нощите, ние виждаме нещо безкрайно духовно и едновременно с това чувстваме, че в това събитие има жива душа – най-висшата душа, която сме способни да усетим в земната еволюция.
Когато първите християни произнасяли името на Христос, те не изразявали никаква доктрина или някакъв конкретен начин на мислене. За тях би било напълно невъзможно да нарекат християнин някой, който вярва само в думите, които Христос Исус е говорил като християнски учител. Не може да се отрече, че тези доктрини могат да бъдат открити и в други религиозни вярвания и никой не желае да ги разглежда като нещо единствено. Днес обаче, за първи път в историята, особено сред образованите класи, се набляга особено на факта, че учението на Христос Исус е в хармония с други религиозни вярвания. Съвсем вярно е, че е трудно да се намери едно-единствено правило, което да не е било преподавано преди; но това няма нищо общо с въпроса. Не само чрез доктрината християнинът се слива с Христос. Той не е християнин, който вярва в доктрината, а е християнин, който вярва в Христовия Дух. За да бъдем християни, трябва да имаме чувството за единение с Него, чувството за единение с Христос, който действително обитава на земята. Самото изповядване на учението на Христос не е проповядване на

християнство. Да проповядваме християнство означава да можем да видим в Христос Духа, Когото току-що характеризирахме като регент на слънцето; Който в момента, когато кръвта потече от раните Му на Голгота, пренесе делото Си на земята и чрез това действие привлече земята в делото на слънцето.
Поради тази причина онези, които първи проповядвали християнството, наблягали много на провъзгласяването на личността на Христос Исус и много малко на Неговите думи: „Видяхме Го, когато беше с нас на святата планина." Те отдавали голяма стойност на факта, че Той е бил там – че са Го видели. „Положили сме ръцете си в раните Му." Те ценели факта, че са Го докоснали. Това, което се чувствало по онова време, било, че цялата бъдеща еволюция на човечеството на земята произтича от това историческо събитие. Поради тази причина учениците казали: „Ценим факта, че бяхме с Него на святата планина; но също така смятаме за велико нещо, че думите на пророците са се изпълнили в Него – тези думи, вдъхновени от самата истина и мъдрост." Това, което пророците предсказали, се е изпълнило. Под „пророци" тогава се разбирали посветени, хора, които са могли да предскажат Христос, защото са Го видели в полунощния час по Коледа в Светите Тайни. Първите ученици смятали събитието на Голгота за изпълнение на това, което винаги е било известно; и в чувствата и мислите на посветения настъпи бърза и пълна промяна.
Ако погледнем във времето преди християнската ера и дори позволим на мислите си да се реят по-далеч, към по-отдалечено време, ще открием, че всяка любов и привързаност са свързани с тиката на кръвните връзки. В еврейската раса, от която произлиза самият Христос, виждаме любов само между роднини – виждаме, че се обичат онези, в които тече една и съща кръв; дори по-рано от това любовта винаги е почивала на естествената основа на обща кръвна връзка. Духовната любов, която е независима от плът и кръв, е въведена за първи път на земята от Христос. От това зависи изпълнението на поговорката: „Който не остави баща и майка, брат и сестра, жена и дете, не може да бъде Мой ученик." Този, който обуславя любовта от естествената основа на кръвната връзка, не е християнин според този смисъл. Духовната любов, която като велика братска връзка ще проникне в цялото човечество, е резултат от християнството.
Християнството учи човечеството как да постигне най-съвършена свобода и вътрешна сплотеност. Псалмистът казва: „Спомням си древните дни и размишлявам за отминали времена". Да погледнеш назад към първите си предци е било постоянно преживяване от древността. Хората от древността са можели да усещат кръвта на предците си да тече във вените им и са чувствали, че егото им е свързано с егото на предците им. Ако е било желателно наистина да се почувства тази връзка, дори сред древния еврейски народ, е било обичайно да се произнася името на Авраам; този, който е произнасял това име, е чувствал, че част от кръвта, произлязла от Авраам, тече във вените му. Когато е искал да изрази най-висшата си

природа, евреинът е казвал: „Аз съм едно с Авраам!“ След смъртта на тялото си душата му се е връщала в лоното на Авраам – това има дълбок, много дълбок смисъл. По това време човекът не е притежавал самостоятелността, която за първи път е влязла в съзнанието му чрез Христос Исус. Съзнателното разбиране на „Аз съм“ е било събудено от Христос Исус.
По онова време те не са могли да усетят цялата божественост на вътрешното божествено същество на човека. Те са усещали „Аз съм“, но са го свързвали с предците си; са го усещали в общата кръв, която е текла във вените им от времето на Авраам. След това дойде Христос Исус и с Него съзнанието, че има нещо по-старо и по-независимо в човечеството. „Аз съм“ не трябва да се търси само в общото за една нация, но е нещо в индивидуалната личност, която следователно трябва отново да търси любов със собствената си личност, отвъд себе си. Егото, което днес е затворено във вас, откъснато от всичко извън себе си, търси духовна любов отвъд себе си.
Това его не се чувства едно с бащата, който беше в Авраам, а с духовния Баща на света: „Аз и Моят Отец сме едно!“ По-дълбоко изказване от това – макар и най-впечатляващо – защото се обръща повече към разбирането, е това, в което Христос ясно показва на човечеството, че не изразява най-висшето, когато казва: „Аз съществувах преди в Авраам“. Той посочва, че „Аз съм“ е от по-стара дата, произлизащо от самия Бог: „Преди да се роди Авраам, Аз съм“. По този начин изказването се появява в оригинала – което обикновено е изразено така, че никой не разбира напълно какво означава – „преди да се роди Авраам, Аз съм“. „Аз съм“, най-съкровеното духовно същество, което всеки има в себе си, е съществувало преди Авраам.
Този, който разбира това изказване, прониква дълбоко в същността на християнската интуиция и живот и разбира защо Христос също се позовава на него с думите: „Аз съм с вас през всичките дни до свършека на света!“ Затова и ние трябва да усетим истинския скрит смисъл на израза в коледния химн, който всяка година на Коледа ни казва отново изначалната тайна на съществуването отвъд времето на „Аз съм“. Химнът не се пее като напомняне: „Днес си спомняме, че Христос се роди“, а по-скоро пеем всеки път: „Христос се роди в нас днес!“ Защото това събитие е вечно и това, което някога се е случило в Палестина, може да се случва отново всяка коледна нощ за онези, които имат силата да превърнат учението в чувства и преживявания.
Антропософията ще помогне на човечеството наистина да почувства и разбере отново какво се има предвид, когато празнуваме такъв празник. Нейната мисия не е да преподава абстрактна доктрина, абстрактна теория, а да върне човека към по-пълноценен живот – да направи този живот да изглежда не като нещо абстрактно, а като нещо, изпълнено с душа. Ние усещаме тази душа, когато влизаме в кариерата и гледаме как камъните се цепят; когато виждаме миграцията на птиците; когато

виждаме косата да реже зърното; когато слънцето изгрява и залязва. И колкото по-дълбоки са събитията, които съзерцаваме, толкова по-дълбоко усещаме тяхната душевна природа. В големите повратни моменти на годината ние усещаме най-важните душевни събития. Най-важното за нас е отново да се научим да чувстваме в тези големи повратни моменти на годината, които са отбелязани в нашите празници.

Така нашите празници отново ще станат като живо дихание, проникващо в душата на човека; по време на такива празници човекът отново ще се запознае с цялостното тъкане и действие на пълната душевна и духовна природа. Антропософът засега трябва да действа като пионер по отношение на това, в което тези празници могат отново да се превърнат, когато човечеството разбере отново своя дух – разбере отново това, което се нарича „празничен дух“. Той ще принадлежи към онези сили, които отново ще изведат човека в космоса, когато антропософите на такива празници почувстват и осъзнаят нещо от чувствата и усещанията на природата и си спомнят в тези важни моменти това, което Антропософията е способна да възстанови на човечеството чрез своите учения. Тогава Антропософията ще се превърне в жив фактор в душата и ще бъде истинска „жизнена мъдрост“, витаезофия. Антропософията може да постигне това най-добре, когато световната душа слезе сред нас и се съедини с нас по особено интимен начин на празника на раждането на Христос.